

Záverečná karta projektu

Názov projektu

Evidenčné číslo projektu

APVV-0226-12

Od konvencií k normám prekladu v právnom diskurze

Zodpovedný riešiteľ **prof. PhDr. Jana Rakšányiová, CSc.**

Príjemca **Agentúra na podporu výskumu a vývoja**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

1. Katedra germanistiky, nederlandistiky a škandinavistiky, Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
2. Katedra germanistiky, Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
- 3.
- 4.
- 5.

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

1. Institut für Translationswissenschaft, Universität Innsbruck, Ass.-Prof. Mag. Dr. Peter Sandrini
2. Institut für Translationswissenschaft, Universität Wien, Univ.-Prof. Mag. Dr. Mira Kadric-Scheiber
3. Katedra nederlandistiky, Katedra anglistiky a amerikanistiky, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Hore uvedené pracoviská neboli príjemcami prostriedkov z projektu, ale spolupracovali na teoretickom pilieri projektu

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

- 1.
- 2.
- 3.

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

1. Rakšányiová, Jana et al.: Úradný prekladateľ v slovenskom a európskom sociálnom priestore. Bratislava: Vydavateľstvo Univerzity Komenského. 2015. 305 s. ISBN 978-80-223-4034-2.

2. Ďuricová, Alena 2016. Preklad právnych textov. Teória, prax, konvencie, normy, Banská Bystrica: Belianum, 148 s., ISBN 978-80-557-1170-6.
3. Rakšányiová, Jana et al. Quo vadis, Rechtsüberetzung? Bratislava: Vydavateľstvo Univerzity Komenského. 2017. 286 s. ISBN 978-80-223-4401-2.
4. Rakšányiová, Jana, Štefková, Marketa: Übersetzung (auch) als interkulturelle Mediation. In: Aussiger Beiträge. Ústí nad Labem : Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2017. Roč. 11, č. 11 ISSN 1802-6419.
Článok je evidovaný v databáze Scopus. - Článok je evidovaný v databáze ERIH PLUS.
5. Zuzana Guldanová (ed.) KONTEXTY SÚDNEHO PREKLADU A TLMOČENIA VI.2017 UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE. 278 s. ISBN 978-80-223-4399-2

Uplatnenie výsledkov projektu

Determinantmi projektu bola spoločenská potreba skvalitnenia právneho prekladu (podložená racionálnou reflexiou a odporúčaniami pre prax) a súčasne dynamika na osi teoretický výskum - aplikačná prax, pretože tieto dva póly v optimálnom prípade pôsobia jeden na druhý a poznatky jedného inšpirujú druhý pól. K tomuto presvedčeniu nás viedli dlhoročné skúsenosti na poli akademického vzdelávania, teoretického výskumu a publikačnej tvorby, ako i bohaté vlastné skúsenosti z prekladateľského terénu. V nadväznosti na ciele vidíme možnosti uplatnenia v týchto doménach:

1. Teória prekladu právnych textov vo svetle modernej translatológie:

Teória prekladu právnych textov ako subdisciplína translatológie, integrálnej vedy o preklade, sa rozvíja na viacerých vedeckých a akademických pracoviskách v Európe. Zmapovali sme parciálne výsledky, vytvorili bibliografiu predmetných prác a na týchto východiskách sme postupne formulovali praxeologicko- sociologické práce (Rakšányiová, Jana et al.: Úradný prekladateľ v slovenskom a európskom sociálnom priestore. Bratislava: Vydavateľstvo Univerzity Komenského 2015, 305 s. ISBN 978-80-223-4034-2), teoretický model právneho prekladu (Ďuricová, Alena 2016. Preklad právnych textov. Teória, prax, konvencie, normy, Banská Bystrica: Belianum, 148 s. ISBN 978-80-557-1170-6) a v záverečnej fáze sumarizujúcu monografiu určenú aj pre zahraničie (Rakšányiová, Jana et al. Quo vadis, Rechtsüberetzung? Bratislava: Vydavateľstvo Univerzity Komenského 2017, 286 s. ISBN 978-80-223-4401-2). Tieto pilierové monografie dopĺňa séria recenzovaných zborníkov Kontexty súdneho prekladu a tlmočenia III - VI (2014 - 2017), Od textu k prekladu IX - XI (2014 - 2015) a viacero vedeckých štúdií prezentovaných a publikovaných v relevantných prameňoch na Slovensku aj v zahraničí. Pretože sú všetky tieto publikácie prístupné na stiahnutie on-line na stránke www.phil.uniba.sk/transius, profituje z nich odborná verejnosť: translatológovia, vysokoškolskí učitelia, prekladatelia, študenti prekladateľstva a iní záujemcovia. Odhadom napublikovaných ca. 2000 strán doma i v zahraničí, ktoré nadväzujú na stav výskumu, ale sú predovšetkým inovatívne, možno považovať za originálny vklad do vedeckej reflexie problematiky smerujúcej k vytvoreniu modelu právneho prekladu využiteľného v teórii aj praxi.

2. Aplikačná prax:

Prekladateľský terén v oblasti právneho prekladu je špecifický a dosiahnuteľný vo viacerých ohľadoch, z ktorých spomenieme najdôležitejšie:

- Profesionálna príprava úradných prekladateľov: táto sa uskutočňuje vo viacerých fázach (od magisterského stupňa štúdia, cez školenia adeptov právneho prekladu až po celoživotné vzdelávanie translátorov.
- Stavovské organizácie ako Slovenská asociácia prekladateľov a tlmočníkov, Slovenská spoločnosť prekladateľov odbornej literatúry, Jednota tlmočníku a prekladateľú, Komora súdnych tlmočníku ČR reflektujú naše publikované materiály aj diseminačné akcie a zaraďujú ich do vzdelávacích akcií.
- Účasť na tvorbe nového Zákona o znalcoch, prekladateľoch a tlmočníkoch: členky kolektívu pracovali v predmetnom grémiu na Ministerstve spravodlivosti SR pri pripomienkovaní tohto

zákona.

- Tvorba terminologických noriem STN: členstvom v tomto fóre a účasťou na konferenciách sa tematizovala problematika kodifikácie právnej terminológie.

- Didaktika: poznatky o špecifikách právneho prekladu, rovnako ako inovované metódy evaluácie právneho prekladu nachádzajú miesto v akademckej príprave budúcich prekladateľov.

- Senzibilizácia právnej praxe: široký prieskum v radoch zadávateľov právnych prekladov (súdy, prokuratúra, polícia, štátne orgány) a na ministerstve spravodlivosti kvalifikovane upozornili na profesionálnosť prekladateľských výkonov a tvorbu imidžu translátorov aj v radoch zadávateľov - odborníkov v oblasti práva.

CHARAKTERISTIKA VÝSLEDKOV

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Projekt vytvoril platformu, na ktorej sa rozvíjala teória právneho prekladu s cieľom prispieť do oblasti vedeckej reflexie a návrhom regulatív a odporúčaní, ktoré zvýšia kvalitu v praxi.

1. Vedecko-výskumná dimenzia projektu:

Do oblasti právneho/úradného prekladu, ktorý je nepochybne najnáročnejší žáner prekladu a čo do spoločenskej účinnosti najzávažnejší, vniesol projekt racionálnu štruktúru a víziu prechodu od konvencií ku kodifikovaným normám v SR, tiež v kooperácii so svetovou organizáciou úradných prekladateľov EULITA.

V prvej fáze sme zmapovali stav skúmania problematiky (štrukturovaná Bibliografia právneho prekladu) a situáciu právneho prekladu v SR, postupne sme publikovali výsledky výskumu (3 monografie, spolu 51 vedeckých štúdií).

2. Praxeologická dimenzia projektu:

Publikáciami aj početnými vystúpeniami v profesionálnom teréne sme do nejednotne fungujúcich konvencií priniesli koncepciu všeobecne platných noriem právneho prekladu.

Čo do kvantity výstupov sme publikovali viac tlačených a elektronických vedeckých a popularizačných prác než bolo v návrhu projektu. Nezanedbateľnou pridanou hodnotou projektu bola aj tímová kooperácia spočiatku medzi bratislavskou UK a banskobystrickou UMB, avšak na základe kontinuálne rozširovanej webovej stránky s odbornými materiálmi, vydávaním publikácií, prezentáciou v zahraničí, disemináciou výsledkov sme sa etablovali aj v medzinárodnom kontexte a nastal fenomén snehovej gule: pripájali sa k nám jednotlivci aj akademické pracoviská a profesijné organizácie z 12 európskych štátov. Táto spolupráca a multiplikovanie našich výsledkov bude pokračovať, čo dokazuje, že sme nielen naplnili svoje ciele, ale inšpirovali teóriu aj prax právneho prekladu.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

The project has created a platform which made it possible to develop the theory of legal translation aimed at a contribution to the scientific reflection, proposing regulatives and recommendations, enhancing the quality in practice.

1. Scientific and research project dimension:

The project brought a rational structure and a vision of transition from conventions to codified standards in the SR in the field of legal/sworn translation, which is no doubt the most demanding genre of translation and most serious in social effect, also in co-operation with EULITA - the European legal interpreters and translators association.

In the first phase we were mapping the state of research (structured Bibliography of legal translation) and the situation of legal translation in the SR, gradually publishing results of research (3 monographs, 51 scientific papers in total).

2. Praxeological dimension of the project:

With publications and numerous presentations in professional environment we have brought a concept of generally valid standards of legal translation into inconsistently working conventions.

As for quantity, we published more printed and electronical scientific and popular papers than contained in the project proposal. The team co-operation between the Comenius University in Bratislava and the University of Matej Bel in Banska Bystrica was an undeniable added value of the project. Based on a continuously built webpage with specialist material, issuing publications, presentations abroad, dissemination of results we have established ourselves in international context and initiated a snowball effect with individuals and academic departments as well as professional organizations from 12 European countries joining us. This co-operation and multiplication of our results will continue, which proves that we didn't only achieve our goals but inspired the theory and practice of legal translation, too.

Svojím podpisom potvrdzujem, že údaje uvedené v záverečnej karte sú pravdivé a úplné a súhlasím s ich zverejnením.

Zodpovedný riešiteľ

prof. PhDr. Jana Rakšányiová, CSc.

V Bratislave 25. 10. 2017

Štatutárny zástupca príjemcu

prof. PhDr. Jaroslav Šušol, PhD.

V Bratislave 25. 10. 2017

.....
podpis zodpovedného riešiteľa

.....
podpis štatutárneho zástupcu príjemcu